

SUJUVAA JA ITSENÄISTÄ LIIKKUMISTA OPASKOIRAN KANSSA

Harkitsetko opaskoiraa liikkumisen apuvälineeksi? Haluatko tietoa opaskoirista?

Suomessa on tällä hetkellä hiukan yli 230 opaskoiraa. Niitä koulutetaan sokeiden ja vaikeasti heikkonäköisten liikkumisen apuvälineiksi kahdella opaskoirakoululla: Näkövammaisten liiton Opaskoirakoululla Vantaalla ja Suomen opaskoirakoululla Kuopiossa.

<https://www.opaskoirakoulu.fi/fi>

<https://www.sokko.fi/>

Mitä opaskoira osaa tehdä?

Opaskoira mahdollistaa sokeille ja vaikeasti heikkonäköisille itsenäisen, sujuvan liikkumisen. Sille opetetaan opaskoirankäyttäjien tarvitsemia reittejä: työ- ja opiskelumatkoja, asiointireittejä ja lenkkireittejä. Aluksi aloitetaan parilla reitillä ja reittivalikoima laajenee opaskoirakon yhteistyön kasvaessa. Vain opaskoirankäyttäjän mielikuvitus on rajana sille, mitä reittejä opaskoiralle voi opettaa.

Reittien opettamisessa opaskoirankäyttäjän apuna on oma kouluttaja, liikkumistaidonohjaaja tai peesari. Omaan kouluttajaan saa yhteyden oman opaskoirakoulun kautta. Liikkumistaidonohjausta haetaan oman kunnan vammaispalvelusta. Peesarit ovat koiraihmiä, jotka tekevät peesausta vapaaehtoistoimintana. Peesari ei kouluta opaskoira, mutta tietää miten opaskoirankäyttäjän ja opaskoiran pitää kulkea. Peesatessaan opaskoirakkoa hän kulkee opaskoiran ja koirankäyttäjän perässä erilaisilla reiteillä, huolehtii että kulku on turvallista ja kertoo opaskoirakon mahdollisista ongelmista. Tämä on erittäin hyödyllistä varsinkin silloin, kun opaskoirankäyttäjä on juuri saanut uuden opaskoiran. Peesari opettaa opaskoirakolle myös opaskoirankäyttäjän toivomia, uusia reittejä.

Opaskoira osaa etsiä kohteita kuten ovia, suojateitä, liikennevalotolppia portaita, liukuportaita, hissejä ja tiskejä. Se tuntee käskyt vasen ja oikea. Kohteita ja suuntia voidaan yhdistellä esimerkiksi käskemällä opaskoira etsimään suojatie oikea tai porras vasen. Se osaa kiertää esteet ja ilmaisee pysähtymällä suojatiet, jalkakäytävän reunat ja portaat. Kun opaskoiralle on opetettu opaskoirankäyttäjän tarvitsemat reitit, se osaa viedä käskystä esimerkiksi kauppaan, bussille, metrolle tai töihin. Lenkeillä voidaan kävellä reippaasti, juosta tai sauvakävellä. Jotkut opaskoirankäyttäjät myös hiihtävät opaskoiransa kanssa.

Minne opaskoira on tervetullut?

Opaskoirankäyttäjällä on lähtökohtaisesti oikeus liikkua kaikkialle opaskoiransa kanssa, koska opaskoira on näkövammaisen liikkumisen apuväline: kauppoihin, ravintoloihin, teattereihin, konsertteihin, sairaaloihin, lääkärin vastaanotolle, busseissa, raitiovaunuissa, metrossa, takseissa junissa, laivoilla ja lentokoneen matkustamossa. Allergia ei ole syy estää opaskoirakkoa liikkumasta eri paikoissa ja pääsemästä eri paikkoihin.

Näkövammaisten opaskoirat saa tuoda elintarvikehuoneiston asiakastiloihin. Maa- ja metsätalousministeriön asetus 1367/2011 ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta.

Opaskoirayhdistys

Monipuolista toimintaa opaskoirakoiden hyväksi vuodesta 1948

Opaskoirayhdistys ry on opaskoirankäyttäjien etujärjestö, jonka toiminta-alue on koko Suomi. Sen tärkeimmät tehtävät ovat opaskoirankäyttäjien oikeuksien seuraaminen sekä edistäminen, aluetoiminta ja opaskoiratoiminnasta tiedottaminen.

Toimintamme tärkeimpiä arvoja ovat oikeudenmukaisuus, osallisuus, tasapuolisuus ja luotettavuus.

Opaskoirayhdistys ry:n jäseneksi voi liittyä jokainen opaskoirankäyttäjä. Toimimme opaskoirankäyttäjien hyväksi siten, että he voisivat elää omaehtoista ja sisältörikasta elämää tasavertaisina yhteiskunnassa.

Opaskoirayhdistys tukee jäsentensä kurssitusta, luentoja, koetoimintaa, patikoita ja vertaistuellisia tapaamisia yhdistyksen hallituksen vahvistamalla summalla sekä peesari-toimintaa. Kaikki koirankäyttäjät ovat tervetulleita yhdistyksen tapahtumiin.

Lisätietoa Opaskoirayhdistyksestä
<https://opaskoirayhdistys.fi/>

Miten voin saada opaskoiran?

Hakemus opaskoirasta tehdään oman alueen keskussairaalan näönkuntoutukseen. Kysy lisää kuntoutusohjaajaltasi. Hakemuksen käsittelyn jälkeen kuntoutusohjaaja on sinuun yhteydessä ja tulee kotikäynnille luoksesi. Hän katsoo, miten liikkuminen valkoisella kepillä sujuu ja tutustuu elinympäristösi ja siihen, minkälaisessa ympäristössä opaskoira tulee työskentelemään. Opaskoirahakemuksesi puoltamiseksi sinun on hyvä tuntee oma kotiympäristösi ja liikkua sujuvasti valkoisen kepin kanssa hyvillä keppitekniikoilla. Opaskoiran kanssa liikuttaessa tarvitaan myös hyvää kuntoa.

Jos opaskoirahakemustasi puolletaan, tulevan opaskoirasi koululta ollaan sinuun yhteydessä ja saat kutsun esikurssille. Siellä sinua haastatellaan ja kävelet erilaisten opaskoirien kanssa niin, että kouluttajat näkevät minkälainen opaskoira olisi sopiva juuri sinulle. Jos opaskoirahakemustasi puolletaan esikurssin jälkeen, tulee seuraavaksi kutsu yhteistyökurssille. Treenaat siellä opaskoirasi ja sen kouluttajan kanssa. Yhteistyökurssi kotipaikkakoulutuksineen kestää kaksi-kolme viikkoa. Siellä harjoitellaan liikkumista opaskoiran kanssa erilaisissa ympäristöissä sekä muutamalla tarvitsemallasi reitillä. Reittivalikoima laajenee sinun ja opaskoirasi yhteistyön kasvaessa. Saat myös teoretietoa opaskoirista, niiden kanssa liikkumisesta, terveydenhoidosta ja opaskoirakon oikeuksista.

Puraisiko opaskoirakärpänen?

Opaskoirasi hakuprosessin aikana saat tietoa opaskoirista Opaskoirayhdistyksen Facebook-sivuilta: www.facebook.com/opaskoirayhdistys

<https://opaskoirayhdistys.fi/tietoa-yhdistyksesta/alueelliset-opaskoira-yhteyshenkilot/>

tai muilta opaskoirankäyttäjiltä. Voit niin halutessasi liittyä Näkövammaisten liiton opaskoira-aiheisille keskustelukanaville, joilla kommunikoidaan sähköpostilla. Voidaksesi liittyä keskustelukanaville sinun on hakeuduttava Näkövammaisten liiton tiedonsaantipalveluiden asiakkaaksi. Kaikkiin asiakkuuteen ja käyttöön liittyviin kysymyksiin vastataan osoitteessa digineuvonta@nkl.fi tai puhelimitse p. (09) 3960 4000.